

Kort thematisch ambtsbericht over de positie
van Noord-Koreaanse vluchtelingen in
Zuid-Korea

Datum Januari 2023

Colofon

Plaats
Opgesteld door

Den Haag
Afdeling Ambtsberichten (AB)

Inhoudsopgave

	Colofon	2
	Inhoudsopgave.....	3
	Inleiding	5
1	Juridisch kader	6
1.1	Strafrecht	6
1.2	North Korean Refugees Protection and Settlement Support Act	7
2	Humanitaire omstandigheden.....	9
3	Veiligheidsonderzoek	11
4	Bijlagen	12
4.1	Rapporten en publicaties.....	12
4.2	Websites	12
4.3	Nieuwsbronnen.....	13
4.4	Wetgeving	13

Inleiding

Dit ambtsbericht betreft een herziene en geactualiseerde versie van het kort thematisch ambtsbericht over de positie van Noord-Koreaanse vluchtelingen in Zuid-Korea van mei 2021. Het ambtsbericht is opgesteld aan de hand van de vragen in de *Terms of Reference* (ToR) van het ministerie van Justitie en Veiligheid van 10 februari 2021. Deze ToR is tezamen met het ambtsbericht gepubliceerd op de website van de rijksoverheid.

In dit kort thematisch ambtsbericht wordt ingegaan op de positie van Noord-Koreaanse vluchtelingen in Zuid-Korea, voor zover dit van belang is voor de beoordeling van asielaanvragen van die groep afkomstig uit dat land en voor de besluitvorming over terugkeer van Noord-Koreaanse vluchtelingen naar Zuid-Korea. Daarbij wordt met name ingegaan op de gevolgen van eventuele strafbare feiten op de bescherming van voornoemde groep en meer specifiek op personen uit deze groep die iemand zouden hebben gedood in Noord-Korea. Dit ambtsbericht betreft een feitelijke, neutrale en objectieve weergave van de bevindingen. Het is geen beleidsstuk en geeft niet de visie van de regering of het beleid jegens een land of regio weer. Het bevat geen conclusies ten aanzien van het vreemdelingenbeleid.

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van openbare en vertrouwelijke bronnen waarbij gebruik is gemaakt van zorgvuldig geselecteerde, geanalyseerde en gecontroleerde informatie. Bij de opstelling is onder meer gebruik gemaakt van informatie van niet-gouvernementele organisaties (ngo's), vakliteratuur, berichtgeving in de media en relevante overheidsinstanties. De passages in dit ambtsbericht berusten op meerdere bronnen, tenzij anders vermeld of in het geval van algemeen onbetwiste feiten. De geraadpleegde openbare bronnen zijn opgenomen in hoofdstuk vier van dit ambtsbericht.

Voor dit ambtsbericht is eveneens gebruik gemaakt van vertrouwelijke informatie die onder andere verkregen is via de diplomatieke vertegenwoordiging van Nederland in Zuid-Korea en via correspondentie met relevante en deskundige bronnen. De op vertrouwelijke basis ingewonnen informatie is voornamelijk gebruikt ter ondersteuning van en aanvulling op passages die zijn gebaseerd op openbare informatie. De vertrouwelijke bronnen zijn in het voetnotenapparaat aangemerkt als 'vertrouwelijke bron' en voorzien van een datum.

Hoofdstuk één behandelt wetgeving met betrekking tot Noord-Koreaanse vluchtelingen in Zuid-Korea. Hoofdstuk twee gaat in op de humanitaire omstandigheden van Noord-Koreaanse vluchtelingen in Zuid-Korea. Hoofdstuk drie behandelt het veiligheidsonderzoek dat Noord-Koreaanse vluchtelingen na aankomst in Zuid-Korea ondergaan.

1 Juridisch kader

1.1 Strafrecht

Uit de Zuid-Koreaanse Grondwet volgt dat de Zuid-Koreaanse overheid jurisdictie heeft over het gehele Koreaanse schiereiland, inclusief het Noord-Koreaanse grondgebied.¹ Derhalve heeft het Zuid-Koreaanse Openbaar Ministerie in theorie rechtsmacht over door Noord-Koreanen in Noord-Korea begane misdrijven. In de praktijk vindt vervolging in Zuid-Korea alleen plaats wanneer zowel de verdachte als het slachtoffer zich in Zuid-Korea bevinden, maar zelfs in die gevallen komt het zelden tot een veroordeling. Op grond van het Zuid-Koreaanse strafrecht is een veroordeling alleen mogelijk indien er naast de getuigenis van het slachtoffer nog ander ondersteunend bewijs is.² Uit het vorenstaande volgt dat een Noord-Koreaan niet enkel op basis van zijn of haar eigen verklaringen strafrechtelijk veroordeeld kan worden. Verder volgt hieruit dat het heel moeilijk is om personen die iemand in Noord-Korea zouden hebben gedood in Zuid-Korea veroordeeld te krijgen. Volgens een bron worden zelfs officiële Noord-Koreaanse documenten niet zomaar geaccepteerd door de Zuid-Koreaanse rechtbank.³

In 2015 schafte Zuid-Korea de verjaringstermijn voor moord en doodslag af.⁴ Op moord en doodslag, die in Zuid-Korea onder dezelfde strafbepaling vallen, staat minimaal vijf jaar gevangenisstraf en maximaal levenslang.⁵ Wettelijk gezien kan voor deze misdrijven ook de doodstraf opgelegd worden.⁶ Zuid-Korea voerde de doodstraf voor het laatst op 30 december 1997 uit.⁷ *Amnesty International* merkt Zuid-Korea aan als een *de facto abolitionist state*.⁸

¹ Een Engelse vertaling van de Grondwet is online beschikbaar via het Constitute Project, *Korea (Republic of)'s constitution of 1948 with amendments through 1987*, https://www.constituteproject.org/constitution/Republic_of_Korea_1987.pdf?lang=en, geraadpleegd op 30 januari 2023.

² Kim Woongki, A study on the punishment of South Korea for criminal acts perpetrated in North Korea by North Korean defectors, *Kookmin Law Review* 28(3), 1 februari 2016, p. 49-103. Dit artikel is in het Koreaans. Een Engelse samenvatting is beschikbaar op <https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART002081252>, geraadpleegd op 30 januari 2023; Eunyong Song, Suhjin Jang, Hyeon Yu & Yeonsu Cho, A study on the possibility of punishing crimes committed by North Korean Defectors in North Korea. Application of the South Korean criminal law through the enactment of the special law, *Korea Law Review* 91, 2018, p. 383-418. Dit artikel is in het Koreaans. Een Engelse samenvatting is beschikbaar op <https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART002420957>, geraadpleegd op 30 januari 2023.

³ Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

⁴ The Straits Times, *South Korea removes statute of limitations on murder*, 25 juli 2015; The Korea Herald, *Unsolved murders*, 24 augustus 2015; The Korea Herald, *Special bill aims to bring Hwaseong killer to justice*, 22 oktober 2019.

⁵ Artikel 250, lid 1, van het Wetboek van Strafrecht (WvS). Een Engelse vertaling van het WvS is online beschikbaar via het Korea Legislation Research Institute, *Criminal act*, https://elaw.klri.re.kr/eng_service/lawView.do?hseq=28627&lang=ENG, geraadpleegd op 30 januari 2023.

⁶ Artikel 250, lid 2, WvS.

⁷ FIDH, *Open letter to president Moon Jae-in on moratorium on the use of the death penalty*, 28 januari 2021; Newsweek, *Does South Korea have the death penalty? Why 'The Raincoat Killer' case sparked debate*, 22 oktober 2021; The Korea Herald, *Death penalty revisited*, 19 juli 2022.

⁸ Op 16 december 2020 stemde de Zuid-Koreaanse regering voor een VN-resolutie die pleitte voor een moratorium op het uitvoeren van de doodstraf. Voorheen had Zuid-Korea zich onthouden van eerdere resoluties van die strekking; ECPM, *Record number of states vote in favour of a universal moratorium*, 18 december 2020; Amnesty International, *Amnesty International report 2020/21: The state of the world's human rights*, 7 april 2021, p. 330; Amnesty International, *Amnesty International global report, death sentences and executions 2021*, 24 mei 2022, p. 63.

In het Zuid-Koreaanse strafrecht kunnen, net als in Nederland, diverse factoren een rol spelen in het strafprocesrecht en de strafbepaling door de rechter. Indien een handeling als gedwongen - fysiek of door bedreiging - wordt beschouwd, kan deze niet bestraft worden. Hetzelfde geldt voor gevallen van noodweer en noodweerecces. Tevens bepaalt het Zuid-Koreaanse strafrecht dat ontoerekeningsvatbare of verminderd toerekeningsvatbare personen niet of milder gestraft worden.⁹

1.2 North Korean Refugees Protection and Settlement Support Act

Op grond van de *North Korean Refugees Protection and Settlement Support Act* hebben Noord-Koreaanse vluchtelingen in Zuid-Korea recht op bescherming en ondersteuning.¹⁰ Bij aankomst in Zuid-Korea moeten Noord-Koreaanse vluchtelingen eerst enkele weken in het *North Korean Refugee Protection Center* in de stad Siheung in de provincie Gyeonggi verblijven. Daar vinden onderzoek, screenings en interviews plaats (zie hoofdstuk 3).¹¹ Vervolgens worden zij overgeplaatst naar een *Settlement Support Center for North Korean Refugees*. Een dergelijk centrum wordt ook wel *Hanawon* genoemd. Daar worden zij gedurende ongeveer twaalf weken onderwezen over de Zuid-Koreaanse samenleving. Daarbij worden zij geholpen met registratie en administratie. Tevens wordt daar hun verhuizing naar hun uiteindelijke verblijfplaats voorbereid.¹²

Na hun verblijf in een *Hanawon*-centrum ontvangen Noord-Koreaanse vluchtelingen eveneens steun. Zij hebben vijf jaar lang recht op een beroepsopleiding, recht op hulp bij het zoeken van een baan en recht op beveiliging, indien nodig. Indien noodzakelijk kan deze hulp langer dan vijf jaar duren. Zij krijgen financiële ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van een huurtoelage. Verder zijn er uitkeringen voor alleenstaande moeders en toelagen voor arbeidsongeschiktheid. Daarnaast hebben zij recht op de "standaard" Zuid-Koreaanse sociale uitkeringen.¹³

Artikel 9, lid 1 van de *North Korean Refugees Protection and Settlement Support Act* somt een aantal situaties op waardoor deze steun ingeperkt kan worden. Artikel 9, lid 1, onder 1 van deze wet heeft betrekking op internationale criminelen die betrokken zijn bij zaken als vliegtuigkapingen, drugshandel, terrorisme of genocide. Artikel 9, lid 1, onder 2 heeft betrekking op daders van ernstige niet-politieke misdrijven. Dit betreft bijvoorbeeld een vluchteling die is veroordeeld voor moord in de *Democratic People's Republic of Korea* (Noord-Korea). Artikel 9, lid 1, onder 3 heeft betrekking op verdachten van een 'disguised escape' ('voorgewende ontsnapping'). Artikel 9, lid 1, onder 4 heeft betrekking op een vluchteling die langer dan tien jaar in een derde land heeft gewoond. Volgens een bron is deze

⁹ Artikel 10, lid 1 en 2, WvS; Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

¹⁰ Een Engelse vertaling van deze wet is online beschikbaar via het Korean Law Information Center, *North Korean Refugee Protection and Settlement Support Act*, <https://www.law.go.kr/LSW/eng/engLsSc.do?query=NORTH+KOREAN+REFUGEES+PROTECTION+AND+SETTLEMENT+SUPPORT+ACT&menuId=2#liBgcolor1>, geraadpleegd op 30 januari 2023.

¹¹ Yonhap News Agency, *No human rights violations found at N. Korean defectors' debriefing center since 2014: NIS chief*, 23 juni 2021; The Korea Herald, *A look inside the revamped North Korean defector debriefing center*, 24 juni 2021; The Hankyoreh, *Inside N. Korean refugee protection center*, 24 juni 2021.

¹² *Hanawon* betekent 'huis van de eenheid'; The Korea Herald, *Hanawon: Helping NK defectors settle better in capitalist South*, 7 juli 2019; BBC News, *North Korean defectors: What happens when they get to the South?*, 16 februari 2021; The Conversation, *The North Korean who went home: many defectors struggle against discrimination in the South*, 7 januari 2022; NK News, *Settling in Seoul: How was the education center for new North Korean defectors?*, 21 april 2022; The Korea Herald, *Inside Hanawon: How N. Korean defectors build a new life in S. Korea*, 11 juli 2022.

¹³ Artikel 5, lid 3, van de *North Korean Refugee Protection and Settlement Support Act*; Gyeonggi-do, *North Korean defector life in South Korea and employment support by Gyeonggi province*, 18 juni 2021; Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

uitzonderingsgrond per 9 juni 2021 komen te vervallen.¹⁴ Artikel 9, lid 1, onder 5 heeft betrekking op personen die pas drie jaar na hun aankomst in Zuid-Korea hebben verzocht om bescherming. Tot slot heeft artikel 9, lid 1, onder 6 betrekking op personen die op grond van een presidentieel besluit niet in aanmerking komen voor bescherming, bijvoorbeeld omdat zij een gevaar vormen voor de nationale veiligheid. De screening na aankomst in Zuid-Korea moet het vorenstaande uitwijzen (zie hoofdstuk 3).

Volgens een bron krijgen veroordeelde criminelen in Zuid-Korea, die oorspronkelijk afkomstig zijn uit Noord-Korea, geen uitkeringen en geen hulp bij het zoeken naar een baan. Wel krijgen zij de basissteun die nodig is om normaal te kunnen functioneren in de Zuid-Koreaanse samenleving: zij verblijven net als anderen in *Hanawon*-centra, hebben recht op een beroepsopleiding en recht op bescherming, indien nodig.¹⁵

Volgens dezelfde bron is tegen het besluit om artikel 9 toe te passen zowel administratief bezwaar bij het ministerie van Eenwording, dat de *North Korean Refugees Protection and Settlement Support Act* implementeert, als beroep bij de bestuursrechter mogelijk. Normaliter gaan betrokkenen eerst in bezwaar en bij afwijzing in beroep, maar het staat iedereen vrij om rechtstreeks naar de rechter te stappen. Deze rechtsmiddelen hebben echter zelden tot gevolg dat een besluit wordt teruggedraaid.¹⁶

¹⁴ Vertrouwelijke bron, 22 juni 2022.

¹⁵ Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

¹⁶ Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

2 Humanitaire omstandigheden

Uit cijfers van het ministerie van Eenwording volgt dat tussen 1948 en 2022 33.882 Noord-Koreanen naar Zuid-Korea waren gevlucht. In 72% van de gevallen ging het om vrouwen.¹⁷

In de eerste decennia na de Koreaanse Oorlog (1950-1953) bestond de groep Noord-Koreaanse vluchtelingen voornamelijk uit hooggeplaatste functionarissen en militairen. Zij werden vanwege hun propagandawaarde enthousiast ontvangen in Zuid-Korea. De hongersnood in de jaren negentig leidde tot veranderingen in de groep Noord-Koreaanse vluchtelingen. Het aantal vluchtelingen nam significant toe met als hoogtepunt 2.914 vluchtelingen in 2009. In 2019 kwamen 1.047 Noord-Koreanen Zuid-Korea binnen. In 2020 nam dit aantal - onder meer als gevolg van de coronapandemie - af tot 229 en in 2021 waren het er nog maar 63.¹⁸

Het overgrote deel van de groep Noord-Koreaanse vluchtelingen bestond vanaf de jaren negentig uit burgers die vaak onderdrukt, arm, ondervoed en in slechte gezondheid waren. Dat is nog steeds vaak het geval. Bovendien moesten de meeste vluchtelingen zware ontberingen doorstaan tijdens hun reis, die meestal via China en/of Zuidoost-Azië verliep. Misbruik, gedwongen uithuwelijking en scheiding van ouders en kinderen kwamen veelvuldig voor. Noord-Koreaanse vluchtelingen waren bij aankomst dan ook vaak getraumatiseerd.¹⁹

Uit het vorenstaande volgt dat de Noord-Koreaanse vluchtelingen zich bij aankomst in Zuid-Korea vaak in een zeer kwetsbare positie bevinden. Zij komen met een grote achterstand terecht in een voor hen vreemd land, dat ook nog eens een van de meest competitieve landen ter wereld is. Daarbij straalt het feit dat de *Democratic People's Republic of Korea* (Noord-Korea) als 'mislukte staat' wordt gezien ook af op de Noord-Koreanen die naar Zuid-Korea komen. Noord-Koreanen hebben te maken met vooroordelen vanwege hun gebrek aan opleiding of lage opleidingsniveau, hun economische status of vanwege hun afkomst uit bepaalde regio's. De internationaal-politieke dimensie weegt eveneens mee. Noord-Koreanen kunnen worden gewantrouwd, bijvoorbeeld als mogelijke spionnen. Omdat Noord- en Zuid-Korea al zo lang gescheiden zijn, worden de onderlinge banden tussen de bevolkingen steeds minder sterk gevoeld.²⁰

Hoewel Noord-Koreanen voor de wet gelijkstaan aan Zuid-Koreanen, is het op basis van verschillende bronnen duidelijk dat genoemde vooroordelen leiden tot maatschappelijke discriminatie.²¹ Dat komt mede omdat het voor Zuid-Koreanen gemakkelijk is om Noord-Koreanen aan hun taal te herkennen.²² Veel vluchtelingen

¹⁷ Ministry of Unification, *Policy on North Korean Defectors*, https://www.unikorea.go.kr/eng_unikorea/relations/statistics/defectors/, geraadpleegd op 30 januari 2023.

¹⁸ Ministry of Unification, *Settlement support for North Korean defectors*, https://www.unikorea.go.kr/eng_unikorea/whatwedo/support/, geraadpleegd op 30 januari 2023.

¹⁹ Radio Free Asia, *Interview: 'North Korean Refugees in China are not protected by anyone,' says refugee-turned-lawmaker in South*, 11 november 2020; BBC News, *North Korean defectors: What happens when they get to the South?*, 16 februari 2021; Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

²⁰ Vertrouwelijke bron, 2 maart 2021; Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

²¹ Gyubin Choi, *North Korean refugees in South Korea: Change and challenge in settlement support policy*, *The Korean Journal of International Studies* 16(1), april 2018, p. 77-98, 92; Yonhap News Agency, *Eliminating prejudice, discrimination should be ultimate goal in policy for N.K. defectors: resettlement agency chief*, 12 oktober 2021; *Crossing Borders*, *The rejection of North Korean defectors*, 31 augustus 2022; Vertrouwelijke bron, 2 maart 2021.

²² BBC News, *Crossing divides: Two Koreas divided by a fractured language*, 8 maart 2019; NK News, *Ask a North Korean: is it difficult for defectors to speak "South Korean"?*, 7 oktober 2019; ABC News, *South Koreans do defect to the North, but there's always more to the story*, 2 januari 2020.

geven aan dat zij niet meer gediscrimineerd worden, zodra zij zich een Zuid-Koreaans accent hebben aangeleerd en hun afkomst verzwijgen.²³

Bij een onderzoek dat de Koreaanse mensenrechtenorganisatie *National Human Rights Commission of Korea* (NHRCK) in 2016 uitvoerde onder 480 Noord-Koreaanse vluchtelingen gaf 45,5% van de respondenten aan na aankomst in Zuid-Korea discriminatie te hebben ervaren.²⁴ Verder gaf bij een onderzoek, dat het Koreaanse agentschap *Korea Hana Foundation* (KHF) in 2021 uitvoerde onder ruim 2.400 Noord-Koreaanse vluchtelingen, 16,1% van de respondenten aan in de afgelopen twaalf maanden discriminatie te hebben ervaren.²⁵ In 2020 was dat 18,0% en in 2019 17,2%.²⁶

Een voorbeeld van hoe openlijk deze discriminatie kan zijn was een school voor Noord-Koreaanse vluchtelingen in Seoul, die vanwege het aflopen van een huurcontract op zoek ging naar een andere locatie. Deze school kon nergens anders terecht, omdat door betrokken Zuid-Koreanen was geprotesteerd tegen het idee dat er grote aantallen Noord-Koreaanse kinderen in hun buurt zouden komen.²⁷

De hierboven geschetste context heeft invloed op de maatschappelijke positie van Noord-Koreanen. Zo ligt het aantal Noord-Koreanen dat hun middelbare school niet afmaakt een factor drie hoger dan bij Zuid-Koreanen. Ruim 20% heeft moeite om het onderwijs te volgen.²⁸ De werkloosheid is onder Noord-Koreanen niet veel hoger dan onder Zuid-Koreanen.²⁹ Noord-Koreanen maken echter gemiddeld 25% langere werkweken.³⁰ Zij verdienen gemiddeld slechts ongeveer 80% van het Zuid-Koreaanse gemiddelde inkomen.³¹ Er zijn veel aanwijzingen dat de discriminatie ook negatieve gevolgen heeft voor de (mentale) gezondheid van Noord-Koreanen, die vaak toch al getraumatiseerd zijn.³² Rapporten maken melding van eenzaamheid en schuldgevoelens.³³ Het aantal Noord-Koreanen dat bij een onderzoek van het KHF in 2019 aangaf wel eens zelfmoordneigingen te hebben gehad lag met 12,4% ruim twee keer zo hoog als onder Zuid-Koreanen, bij wie zelfmoord ook al een groot probleem was.³⁴ In 2021 was dat percentage gestegen naar 13,3%.³⁵

²³ The World, *Korean is virtually two languages, and that's a big problem for North Korean defectors*, 19 mei 2015; CBC News, *A North Korean's unexpected challenges in the South: Learning the language, ditching the accent*, 2 maart 2018; Radio Free Asia, *Survey: North Korean defectors in South Korea fared better economically last year*, 25 april 2019.

²⁴ NK News, *Almost half of defectors experience discrimination in the South: major survey*, 15 maart 2017; NHRCK, *NHRCK recommended to the Minister of Unification for provision of enhanced human rights education for North Korean defectors*, 29 oktober 2018.

²⁵ KHF, *2021 settlement survey of North Korean refugees in South Korea*, juli 2022, p. 64.

²⁶ KHF, *2019 settlement survey of North Korean refugees in South Korea*, juli 2020, p. 104; KHF, *2020 settlement survey of North Korean refugees in South Korea*, juli 2021, p. 79.

²⁷ The Korea Times, *'Not in my backyard': Residents tell NK defector school*, 25 december 2019; The Korea Herald, *Young NK defectors' school hopes dashed*, 2 april 2020; NK News, *Tainted with stigma, a North Korean defector school has nowhere to go*, 21 januari 2021.

²⁸ Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

²⁹ CNN, *Why some North-Korean defectors return to one of the world's most repressive regimes*, 19 februari 2022; KHF, *2021 settlement survey*, juli 2022, p. 29; Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

³⁰ Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

³¹ In 2021 bedroeg het gemiddelde maandsalaris van Zuid-Koreanen 2.734.000 won. Het gemiddelde maandsalaris van een Noord-Koreaanse vluchteling in Zuid-Korea bedroeg op dat moment 2.277.000 won; KHF, *2021 settlement survey*, juli 2022, p. 33; Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

³² The Guardian, *'Second thoughts': what makes North Korean defectors want to go back?*, 16 januari 2022; Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

³³ Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

³⁴ KHF, *2019 settlement survey*, juli 2020, p. 91; Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

³⁵ KHF, *2021 settlement survey*, juli 2022, p. 51.

3 Veiligheidsonderzoek

Het veiligheidsonderzoek dat Noord-Koreaanse vluchtelingen bij aankomst in Zuid-Korea ondergaan, wordt uitgevoerd door de Zuid-Koreaanse inlichtingendiensten. Het bestaat uit achtergrondonderzoek en interviews. Er wordt onder andere gekeken naar de persoonlijke achtergrond van betrokkenen, inclusief eventuele misdrijven die zijn begaan in Noord-Korea. De inlichtingendiensten zoeken naar aanwijzingen dat een vluchteling een strafblad heeft in Noord-Korea of in een derde land en gebruiken dit als eventuele basis voor nader onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen van invloed zijn op de eventuele toepassing van artikel 9 van de *North Korean Refugees Protection and Settlement Support Act*.³⁶

³⁶ BBC News, *North Korean defectors: What happens when they get to the South?*, 16 februari 2021; Vertrouwelijke bron, 6 april 2021.

4 Bijlagen

4.1 Rapporten en publicaties

Amnesty International

- *Amnesty International report 2020/21: The state of the world's human rights*, 7 april 2021.
- *Amnesty International global report, death sentences and executions 2021*, 24 mei 2022.

Choi, Gyubin,

- North Korean refugees in South Korea: Change and challenge in settlement support policy, *The Korean Journal of International Studies* 16(1), april 2018, p. 77-98.

International Federation for Human Rights (FIDH)

- *Open letter to president Moon Jae-in on moratorium on the use of the death penalty*, 28 januari 2021.

Korea Hana Foundation (KHF)

- *2019 settlement survey of North Korean refugees in South Korea*, juli 2020.
- *2020 settlement survey of North Korean refugees in South Korea*, juli 2021.
- *2021 settlement survey of North Korean refugees in South Korea*, juli 2022.

Song, Eunyong, Suhrin Jang, Hyeon Yu & Yeonsu Cho,

- A study on the possibility of punishing crimes committed by North Korean Defectors in North Korea. Application of the South Korean criminal law through the enactment of the special law, *Korea Law Review* 91, 2018, p. 383-418.

Woongki, Kim

- A study on the punishment of South Korea for criminal acts perpetrated in North Korea by North Korean defectors, *Kookmin Law Review* 28(3), 1 februari 2016, p. 49-103.

4.2 Websites

- Constitute Project, www.constituteproject.org
- Crossing Borders, www.crossingbordersnk.org
- Ensemble Contre la Peine de Mort (ECPM), www.ecpm.org
- Gyeonggi-do, www.gyeonggido-korea.com
- Korea Legislation Research Institute, www.elaw.klri.re.kr
- Korean Law Information Center, www.law.go.kr
- Ministry of Unification, www.unikorea.go.kr
- National Human Rights Commission of Korea (NHRCK), www.humanrights.go.kr
- The Conversation, www.theconversation.com

4.3 Nieuwsbronnen

- ABC News
- BBC News
- CBC News
- CNN
- Newsweek
- NK News
- Radio Free Asia
- The Guardian
- The Hankyoreh
- The Korea Herald
- The Korea Times
- The Straits Times
- The World
- Yonhap News Agency

4.4 Wetgeving

De Grondwet. Een Engelse vertaling is online beschikbaar op https://www.constituteproject.org/constitution/Republic_of_Korea_1987.pdf?lang=en

De *North Korean Refugee Protection and Settlement Support Act*. Een Engelse vertaling is online beschikbaar op <https://www.law.go.kr/LSW/eng/engLsSc.do?query=NORTH+KOREAN+REFUGEES+PROTECTION+AND+SETTLEMENT+SUPPORT+ACT&menuId=2#liBgcolor1>

Het Wetboek van Strafrecht. Een Engelse vertaling is online beschikbaar op https://elaw.klri.re.kr/eng_service/lawView.do?hseq=28627&lang=ENG